

حاشیه‌نشینی در قزوین؛

از اینجا رانده، از آنجا مانده

قزوین ۱۴ محله حاشیه نشین دارد

اگریم بیهوامی

حاشیه نشینی در کنار آسیب‌هایی مانند طلاق و اعتیاد یکی از پنج اولویت کشور در زمینه آسیب‌های اجتماعی در شورای اجتماعی کشور شناخته شده و یکی از آسیب‌های جدی تهدید کننده نظام اجتماعی و ساختارهای اقتصادی کشور است.

این آسیب، از این نظر باید مورد توجه قرار گیرد که خلاف دیگر آسیب‌ها مانند طلاق که فقط روابط انسانی در آن مطرح است، حاشیه‌نشینی چندوجهی است.

مناطق حاشیه‌نشین اصولاً آن دسته از مناطق را شامل می‌شود که ساکنان آن در پی دستیابی به رفاه بیشتر تصمیم به مهاجرت گرفته‌اند؛ اما شهر مبدأ، آن‌ها را به دلایلی طرد کرده و نتوانسته‌اند جذب شهرها شوند، پس، دست‌کم به لحاظ موقعیت اجتماعی، از اینجا رانده و از آنجا مانده شده‌اند، با این حال چون زندگی در شهر را برای خود جذاب می‌دانسته‌اند، اقدام به سکونت در حاشیه شهرها کرده و عموماً پس از مدتی، اقوام خود را نیز به آنجا سوق داده و مانده‌اند.

● چرا حاشیه‌نشینی؟

سید رسول جزدره‌ئی، کارشناس ارشد برنامه‌ریزی شهری-منطقه‌ای، نبود توسعه متوازن و تعادل بین نواحی بر خوردار و محروم را علت بروز حاشیه‌نشینی می‌داند و به «پایم شهر» می‌گوید: امروز در کنار دو الگوی سکونتگاهی شهری و روستایی، حاشیه نشینی نیز به عنوان یک الگو مطرح است و باید آن را پذیرفت.

او، ضعف زیرساخت‌ها مانند امکانات آموزشی، بهداشتی، راه دسترسی و استحکام بناها را مهمترین ویژگی مناطق حاشیه‌ای عنوان می‌کند و مخاطرات محیط زیستی را از ویژگی‌های دیگر آن می‌شمارد. جزدره‌ئی با اشاره به ویژگی‌های اجتماعی این مناطق ادامه می‌دهد: در این مناطق توانمندی اقتصادی پایین است و ناامنی در آن نسبت به دیگر مناطق بیشتر است؛ ضمن اینکه ساکنان آن هر روز خود را برای مقاومت و شکست ناپذیری آماده می‌کنند و برخی از خانواده‌ها، چندین مسئله مانند نداشتن پدر، اعتیاد، معلولیت و امثال آن را با هم دارند.

این کارشناس ارشد برنامه‌ریزی شهری -منطقه‌ای با اشاره به تراکم جمعیتی بالا در این مناطق و تعداد زیاد فرزندان در خانواده‌ها بیان می‌کند: جامعه شهری به شدت در حال چیرگی و برتری است، پس جامعه روستایی به سمت شهری حرکت می‌کند؛ اما از آنجا که ساکنان روستاها از تحصیلات و مهارت لازم برای زندگی در شهر برخوردار نیستند در آینده قطعاً شاهد گسترش مناطق حاشیه‌نشین خواهیم بود.

مدیر کل اجتماعی و فرهنگی استانداری قزوین هم سکونتگاه‌های غیررسمی درون و خارج محدوده شهرها، مناطقی که شش‌زده ایجاد شده، بافت

تسهیلات به بانک‌ها معرفی شده‌ اند که ۲ هزار و ۳۷۴ میلیارد ریال از آن پرداخت شده است. او چار دیگری از سخنانش با ذکر این مطلب که آثار تعدیل نیرو به نسبت سال گذشته ۱۷ درصد کاهش داشته است، بیشترین میزان تعدیل‌ها را مربوط به زنان اعلام کرده و لازم دانسته بود که فعالیت زنان از مزدبگیری به خوداشتغالی تبدیل شود. چنانکه بابایی گفته؛ ۹۰ درصد جمعیت فعال استان شاغل هستند و سال گذشته برای ۱۶ هزار نفر اشتغالزایی شده؛ در حالی که سال ۹۷ برای ۲۰ هزار مورد اشتغالزایی در استان هدف گذاری شده بود. قطعاً بخشی از آن به دلیل مشکلات تولید بوده که میزان تعیین شده محقق نشده و مدیر کل کار قزوین گفته است امیدواریم با وجود مشکلات تولید رقم ۱۶ هزار موردی برای سال جاری نیز محقق شود.

پیش‌شهر قزوین

جامعه | ۵

عکس: احسان داداشی

میلیون تومان اعتبار برای ساماندهی این مناطق جذب شده و با آن اقداماتی نظیر تجهیز مدارس مناطق حاشیه نشین صورت گرفت و اجرای برنامه‌هایی مانند برنامه در راستای کاهش مصرف الککل، ارتقای سلامت اجتماعی، تجهیز خانه‌های ورزش روستایی، تجهیز مراکز اورژانس اجتماعی، برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی بسیج، دوره‌های آموزشی ویژه خانواده‌های زندانیان توسط اداره کل زندان‌ها و حرفه‌آموزی در محلات محروم نیز از جمله اقداماتی بود که در راستای جلوگیری از افزایش حاشیه‌نشینی و بهبود وضعیت این مناطق اجرا شد.

این مسئول با بیان اینکه معتقدیم سمن‌ها بهتر می‌توانند در زمینه کاهش آسیب‌ها مؤثر باشند، خاطرنشان می‌کند: به این منظور اعتباری برای فعالیت سمن‌ها در این زمینه جذب شد به طوری که دوره آموزشی ویژه سمن‌ها برای ارتباط‌گیری با کودکان کار و جلب اعتماد آن‌ها، ساماندهی متکدیان که عموماً افرادی از مناطق حاشیه‌نشین هستند، دوره‌های آموزشی و اوقات فراغت برای دختران در معرض خطر از اقداماتی بود که می‌تواند بر توانمندسازی ساکنان این مناطق اثر گذار باشد.

بیدخام با بیان اینکه طرح هر روستا یک سمن هم که توسط یکی از سمن‌ها اجرا می‌شود در زمینه رونق بوم گردی و معرفی و عرضه تولیدات روستاها اجرایی شده‌است، اضافه می‌کند: حاشیه‌نشینی حذف‌شدنی نیست و فقط باید خدمات‌نی برای آگاهسازی و توانمندسازی ساکنان آن انجام شوند تا پس از استقلال، قدرتمند باشند یا در صورت تمایل به سکونتگاه‌پیشین خود باز گردند.

با توجه به روند فزاینده مهاجرت در پی دستیابی به رفاه بیشتر به نظر می‌رسد با عدالت در توزیع خدمات و توسعه متوازن مناطق مختلف، می‌توان زمینه آگاهسازی و توانمندسازی ساکنان مناطق حاشیه‌ای را فراهم کرد تا پیش از هر چیز، بهزیستی را برای خود تجربه کنند.

عکس: احسان داداشی

۸۵ هزار و ۶۳۰ مورد ازدواج در استان رخ داده، اگر قرار باشد آزمایش ژنتیک برای تمام مردم اجباری شود، با توجه به هزینه‌های آن در شرایط اقتصادی و معیشتی کنونی، خوب است دولت پارانه‌ای را

برای این کار در نظر بگیرد تا از تولد افراد دارای معلولیت جلوگیری شود، چه اینکه معلولیت نه فقط برای خود فرد دارای معلولیت و خانواده او دشوار است و هزینه‌های فراوانی دارد، بلکه برای جامعه نیز هزینه‌هایی را در بر دارد.

مدیر کل بهزیستی قزوین هم پیشتر با تأیید این موضوع گفته‌بود: بیش از ۸ هزار نفر در سال گذشته تحت پوشش مشاوره ژنتیک قرار گرفتند که ۲۴۳ ژن معیوب شناسایی و با ۶۳ مورد کمک به سقط درماتی، از تولد فرزند معلول پیشگیری شد. علیرضا وراثی افزوده‌بود: سال ۹۷ تعداد ۴۴ هزار و ۷۱۸ نفر مورد سنجش قرار گرفتند که یک‌هزار و ۷۹۹ نفر مبتلا به بیماری‌های چشمی و ۳۷۳ نفر مبتلا به مشکل تبیلی چشم بودند؛ ضمن اینکه ۳۳ نوزاد مبتلا به ناشنوایی شناسایی شد.

او پیش از این هم گفته بود: در استان قزوین ۵ هزار و ۲۹۱ نفر دچار معلولیت شتابویی هستند که ۳ هزار و ۴۵۱ نفر آنان به علت عوامل ژنتیکی و مادرزادی مبتلا شده‌اند.

بازگشت به مناطق روستایی می‌شود.

این کارشناس ارشد برنامه‌ریزی شهری -منطقه‌ای بیان می‌کند: آگاهی، شاه‌کلید حل مشکلات حاشیه‌نشینی است؛ به طوری که این افراد برای خوب زندگی کردن آگاه شوند و نسبت به آینده خود و فرزندانشان دغدغه داشته‌باشند و بداندند پیش از این چه موقعیت اجتماعی داشتند که اکنون ندارند و برای داشتن زندگی بهتر باید چه کنند؛ چه اینکه برخی از آن‌ها حتی اگر بضاعت مالی خوبی پیدا کنند هم نمی‌توانند در مناطق بر خوردار با سبک شهری زندگی کنند.

جزدره‌ئی با تأکید بر نقش فعالان اجتماعی به عنوان رابط میان ساکنان و بخش دولتی اضافه می‌کند: این فعالان می‌توانند زوایای پنهان و مسائل پشت پرده اجتماعی در مناطق حاشیه نشین را آشکار کنند تا هم خود آنان را با زندگی بهتر آشنی دهند و هم دولت را به ایفای نقش بهتر ترغیب و یاری کنند.

او معتقد است باید شهرها را نیز برای پذیرش سخاوتمندانه این افراد آماده کرد تا سواد دو سویه شامل حال حاشیه‌نشینان و شهرها شود و از نیروی کار آن‌ها استفاده شود.

این کارشناس ارشد برنامه‌ریزی شهری -منطقه‌ای کشورهاى توسعه یافته هم بر این مسئله کاملاً فائق نیامده‌اند؛ اما پیشتر از نخبگان، از ظرفیت خود مردم استفاده کرده‌اند، در ایران هم ارائه خدمات رایگان دولتی در شرایطی که محور و مسئول تغییر، دولت باشد، افراد بیشتری را به حاشیه‌نشینی ترغیب می‌کند تا بدون تلاش، به رفاه بیشتر دست یابند.

● چه کرد؟

اما مدیر کل اجتماعی و فرهنگی استانداری با اشاره به روند فزاینده مهاجرت‌ها، بهبود شرایط مبدأ را عامل بازدارنده افزایش حاشیه‌نشینی می‌داند و اضافه می‌کند: ارائه خدمات شهری، ایجاد فضای فرهنگی و تشویق سرمایه‌گذاران به سرمایه‌گذاری در این مناطق به منظور ایجاد رونق و اشتغال می‌تواند از جمله این اقدامات باشد.

او تصریح می‌کند: در همین راستا ۲ میلیارد و ۳۸۰

وجود ندارد.

جزدره‌ئی، با بیان اینکه هادی آباد با اینکه در محدوده طرح توسعه شهری قرار گرفته؛ اما مسائل و مشکلات

آن همان مسائلی است که پیش از آن وجود داشت، تصریح می‌کند: بر برخی فکر می‌کنند این مناطق مورد کم توجهی قرار گرفته‌اند و هرچه دولت ورود کند بهتر است؛ در حالی که با این کار نه تنها مسائل

اجتماعی حل نمی‌شود بلکه حادثه‌تر می‌شود و برای رسیدن به تعادل باید ابتدا ساکنان، نگرش و جهان‌بینی، اولویت‌ها و ارزش‌های آنان را شناخت و بر مبنای قابلیت‌های آنان برای بهبود وضعیت برنامه‌ریزی کرد. او، لازمه این‌س کار را فراهم کردن زمینه مشارکت ساکنان در امر بهبود شرایط می‌داند و مشارکت در مشارکت خود و خانگی، راه‌اندازی صندوق تعاونی برای توسعه صنایع دستی، شناسایی افراد در سن کار، ایجاد ظرفیت برای فعالیت اقتصادی مردان و بهره‌گیری از ظرفیت زنان برای توسعه اقتصادی را از نمونه‌های این

مشارکت عنوان می‌کند؛ چه اینکه به گفته او در این مناطق، بار اصلی زندگی برعهده زنان است و خود زنان و کودکان بیش از همه در معرض آسیب‌های اجتماعی هستند.

این کارشناس ارشد برنامه‌ریزی شهری -منطقه‌ای تأکید می‌کند: در بهبود شرایط مناطق حاشیه نشین، باید خود ساکنان نقش اصلی را ایفا و نظام اداری و دولتی، آن‌ها را حمایت کند؛ اما اکنون برعکس است

و این افراد خود را مستحق دریافت خدمات بدون مشارکت می‌دانند.

جزدره‌ئی تصریح می‌کند: خلاف ما که مناطق حاشیه‌ای را سرشار از گرفتاری و مشکل می‌دانیم، ساکنان این را برای خود یک ظرفیت می‌دانند؛ زیرا به زندگی شهری نزدیک هستند و همین چار دیواری‌ها، سرپناه و ابرایشان تأمین می‌کند.

او ادامه می‌دهد: ساکنان این مناطق به روستا بازمی‌گردند؛ زیرا دنیا به سمت شهری شدن پیش می‌رود و آن‌ها خود را شهری می‌دانند، چون زندگی شهری جذابیت‌هایی دارد که مانع علاقه‌مندی آن‌ها به

نگاه

آزمایش ژنتیک پیش از ازدواج اجباری شد؛

جلوگیری از تولد ۶۳ نوزاد معلول در قزوین

فاطمه سیزوای

خبر رسید که آزمایش ژنتیک پیش از ازدواج اجباری شده‌است. گرچه این اجبار طبق اعلام بهزیستی، در گام نخست در سطح جامعه هدف بهزیستی است؛ اما طبق پیگیری‌های پیام شهر به نظر می‌رسد اکنون از مشمولان و کسانی که بر اثر مسائل ژنتیکی دچار معلولیت شده‌اند، آماری در دست نیست.

بر همین اساس، معاون پیشگیری اداره کل بهزیستی قزوین به «پیام شهر» می‌گوید: طرح اجباری شدن آزمایش ژنتیک به‌منظور پیشگیری از تولد افراد دارای معلولیت بر اثر ژن معیوب، از اسال برای آن دسته از جامعه هدف بهزیستی که قصد ازدواج داشته باشند، اجرا می‌شود؛ اما برای عموم هنوز زمان اجرای آن مشخص نیست، هرچند باید تا پایان برنامه ششم توسعه به اجرا در آید.

زهرا غلام‌رضایی اضافه می‌کند: هزینه آزمایش ژنتیک بسته به ژن‌ها، از ۲۰۰ هزار تومان شروع می‌شود و مزبگیری به خوداشتغالی تبدیل شود. چنانکه بابایی گفته؛ ۹۰ درصد جمعیت فعال استان شاغل هستند و سال گذشته برای ۱۶ هزار نفر اشتغالزایی شده؛ در حالی که سال ۹۷ برای ۲۰ هزار مورد اشتغالزایی در استان هدف گذاری شده بود.

قطعاً بخشی از آن به دلیل مشکلات تولید بوده که میزان تعیین شده محقق نشده و مدیر کل کار قزوین گفته است امیدواریم با وجود مشکلات تولید رقم ۱۶ هزار موردی برای سال جاری نیز محقق شود.

جامعه به روایت آثار

مواد مخدر ۷۲ قزوینی را کشت

به گفته مدیر کل پزشکی قانونی استان قزوین سال ۹۷ مواد مخدر ۷۲ نفر را در این استان گرفته است. بهزاد ولی‌زاده با اشاره به سیر صعودی مرگ بر اثر مصرف مواد مخدر در استان طی سال‌های گذشته گفته است: آمار این قیل مرگ‌ها حکایت از رشد ۱۴ درصدی در سال ۹۷ به نسبت سال ۹۶ دارد.

او سال ۹۷ را از این نظر سال پرخطری برای استان عنوان کرده و افزوده است: از این تعداد ۶۵ نفر مرد و هفت نفر زن بوده‌اند که نشانگر رشد هشت درصدی مرگ مردان و افزایش بیش از ۱۳۳ درصدی مرگ زنان بر اثر مصرف مواد دخانی در استان است.

ولی‌زاده خاطر نشان کرده که سال ۹۶ تعداد این قبیل مرگ‌ها در استان ۶۳ مورد بوده است.

کشف ۲۰۰ تن گندم غیرقانونی

فرمانده انتظامی استان قزوین از کشف ۲۰۰ تن گندم ذخیره شده غیرقانونی در شهرستان البرز به ارزش تقریبی ۳ میلیارد و ۴۰۰ میلیون ریال خبر داده است.

سرдар مهدی حاجیان گفته است: مأموران پلیس امنیت عمومی شهرستان البرز در راستای اجرای طرح مبارزه با قاچاق کالاهای اساسی، از وجود یک‌انبار در یکی از مناطق این شهرستان مطلع شدند که افراد سودجو مقدار قابل توجهی گندم به صورت غیرقانونی در آن ذخیره کرده بودند.

او افزوده است: مأموران پس از شناسایی انبار گندم با هماهنگی مقام قضایی به همراه مأموران اداره جهاد کشاورزی و فرمانداری به محل مورد نظر اعزام شدند و در بازرسی از انبار ۲۰۰ تن گندم کشف کردند که از طریق اداره جهاد کشاورزی تحویل مراکز خرید شد.

۴۰ درصد مرگ قزوینی‌ها بر اثر بیماری‌های قلبی عروقی است

معاون بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی قزوین با اشاره به ابتدای ۲۴/۶ در صد مردم استان به فشار خون بالا گفته است: ۴۰ درصد مرگ قزوینی‌ها یعنی افزون بر ۲ هزار و ۲۵۰ مورد مرگ از ۵ هزار و ۶۰۰ مرگ، به دلیل بیماری‌های قلبی عروقی اتفاق می‌افتد.

حمیدرضا تجاری با اشاره به اینکه در طرح بسج کل کنترل فشار خون، میزان فشار ۸۳ درصد جمعیت استان معادل ۵۲۹ هزار نفر اندازه‌گیری شد، شیوع فشار خون بالا را در کشور ۲۶/۶ درصد عنوان و بیان کرده است: رقم انسانی دو درصد پایین‌تر است؛ به طوری که ۶۰ درصد مبتلایان در استان از بیماری فشار خون خود مطلع نیستند.

۳۵ هزار دانشجوی غیر ایرانی در ایران تحصیل می‌کنند

به گفته معاون مدیر کل امور دانشجویان غیر ایرانی وزارت علوم؛ ۲۵ هزار دانشجوی ایرانی از ملیت‌های مختلف در دانشگاه‌های ایران تحصیل می‌کنند که عمده آنها از اتباع افغانستان هستند.

مهرداد احمدزاده در حاشیه نخستین آیین نکوداشت دانش آموختگی دانشجویان غیر ایرانی قزوین افزوده است: بیشتر دانشجویان را افراد افغانی و عراقی تشکیل می‌دهند و کشورهای سوریه، یمن، ترکیه، تاجیکستان، چین و برخی کشورهای اروپایی و آمریکای مرکزی هم در ایران دانشجویان دارند. او اضافه کرده است: به دلیل سازماندهی نشدن فرایند اعلام دانش آموختگی دانشجویان خارجی تعداد دقیقی از فارغ التحصیلان نداریم اما تلاش می‌شود تعداد دانشجویان تا پایان برنامه پنج‌ساله به ۸۵ هزار نفر افزایش یابد.